

Regi ea tempestate Eustachius comes Boloniæ adversabatur, qui filium de sive ante bellum in Northmannia obsidem dederat. Ei persuadent hi maxime qui Cantium inhabitant, uti castrum Doveram invadat, ipsis utens adiutoribus. Equidem fore, si firmissimo loco hoc sit potitus eum portu marino, ut potentia ejus latius distendatur, sicque potentiam Northmannorum diminutam iri. Nam, quia Northmannos odere, cum Eustachio pridem sibi inimicissimo concordavere. Eum bellandi peritum, atque in prælio felicem experimentis cognoverant. Si erat serviendum non compatriotæ, noto servire atque vicino satius putabant. Accidit ut occasio temporis eventum rei quam affectabant promitteret. Abierant ultra flumen Tamisim primi munitionis custodes, præsul Bajocensis, atque Hugo de Monteforti, militum parte majori secum ducta. Eustachius itaque, accepto nuntio Anglorum, cum suis ad eos noctis conticinio transivit, ut incaute opprimeret Castellanos. Classem duxit militibus delectis oneratam relictis equis præter admodum paucos. Vicinia omnis adfuit armata, auctior numerus ex ulterioribus accederet, si niora biduana obsidio traheretur. Cæterum custodiam invenerunt minus opinione remissam, plus metu ad defensandum validam. Eripiunt velocitas equi, notitia tramitis, navisque paratior. Nobilissimus autem tiro nepos ejus comprehensus est. Angli per diverticula plura eo facilius evaserunt, quo minus commodum erat paucitati Castellanos insequi per diversa. Jure id Eustachio dedecus atque detrimentum contigit. Equidem si rationes quæ ejus liti controversantur deprimerem, regis eum gratiam atque regis dono accepta beneficia ex æquo et bono am sisse

A plane convincerem. Neque sententia erravit dicta consensu Anglorum et Gallorum, qua de reatu multo convictus est. Sed parcendum sentimus persona multifariam illustri, comiti nominato, qui reconciliatus nunc in proximis regis honoratur.

Eodem fere tempore Coxo comes, quem placuisse Northmannis diximus, morte occidit immerita et quam deceat propagari. Ut igitur vivat laus ejus, atque per exemplum oriatur in posthumis innocentia defuncti litteris efficere juvat. Prosapia ac potentia Anglus hic juxta præcelsus, magis animi singularitate prudentis et omnino honesti excelluit. Hic regis causam et ipsum favore multo probabat. Sui vero satellites ab ipso dissidebant, factionum deterrimi fautores ac socii. Proinde eum ab officio transvertere tentabant, sæpe monentes quasi per amicitiam de privato honore, ut libertatem a proavis traditam defenderet; nunc obsecrantes atque obtestantes, tanquam gratia rerum publicarum, ut extraneos deserens optimorum hominum suæ nationis et consanguinitatis voluntatem sequeretur. Sane diutina variaque calliditate hæc suggerbant, et hujusmodi alia. Sed ubi mentem firmiter in tenore boni fixam taliter dimovere nequeunt, comprovinciales ad invidiam concitavere quam necessario placaret ab rege deficiendo. Postremo augescente in dies malevolentia ipsorum, cum ille popularium odia, omnemque injuriam perpeti, quam integritatem fidei temerare mallet, per insidias oppressum interfecere. Ita eximius vir suo casu, quod majestas domini sui stare deberet asseruit.

Sane pontifices quidam obsequio regio studebant, maxime Adelred primas Eboracensis. . . . *Reliqua desunt in ms. Codice.*

APPENDICES AD GESTA WILLELMI CONQUESTORIS.

APPENDIX PRIMA.

GENEALOGIA DUCUM NORTHMANNORUM.

Ex veteri codice Ms.

Anno Dominicæ Incarnationis 896, regnante Francorum rege Carolo, qui Simplex appellatus est, piratæ Danorum ex insula Scanzia, quæ Northvega dicitur, egressi, cum in Francia multa gessissent prælia regnumque devastassent, Carolus prædictus acceptis obsidibus, eis Neustriam tradidit quam ab ipso tempore vocaverunt Northmanniam, eo quod ab ipsis qui ex Northvega venerant possessa erat. Robertus igitur, Rollo dictus, eorum primus erat dux comesque Northmanniæ. Robertus iste genuit Willelmum, qui Longa-Spatha cognominatus est, quem Franci dolo occiderunt. Willelmus autem

D Longa-Spatha genuit Richardum senem. Illic genuit filiam, nomine Emmam, de qua natus est Eduardus rex Anglorum. Richardus autem senex genuit Richardum. Richardus vero secundus genuit Richardum tertium et Robertum. Richardus autem genuit Nicolaum Sancti Audoeni abbatem. Robertus vero genuit Willelmum Nothum, qui post mortem Eduardi transfretavit in Angliam anno Domini 1066, regnumque obtinuit jure hæreditario, quia ejus atavus Richardus senex fuerat, cujus Emma filia Eduardum regem genuerat. Willelmus iste Nothus tres filios habuit, Robertum videlicet et Willelmum Ru-

sum atque Henricum, ex Mathilda filia Balduini comitis Flandriæ, qui sepultus est apud Insulanum oppidum. Willelmo Notho defuncto, Willelmus Rufus ejus filius rex creatus est et Robertus comes Northmanniæ. Willelmus ergo Rufus cum esset in silva venandi causa, quidam ejus miles, dum sagitta cervum appetiit, pro cervo ipsum regem occidit. Quo interfecto, Robertus regis frater, qui successor ejus esse debuit, tum erat Hierosolymis, et Henricus frater ejus et homo injuste regnum ejus invasit. Roberto autem urbe Jerusalem capta regresso, Henricus mare transmeato fratrem in Northmannia expugnavit et dolo cœpit, captumque

A transmisit in Angliam et Northmanniam cum Anglia obtinuit. Hic accepit filiam Malcolmum regis Scotorum, nomine Mathildam, quam sancta Margareta peperit, neptis Eduardi regis Anglorum, qui fuit rex ante Willelmum Nothum. De qua, videlicet Mathilda, prædictus rex Henricus Willelmum et Mathildam genuit, quam imperatori Henrico Juniori dedit, anno Domini 1110. Anno vero 1120, dum Willelmus a Northmannia in Angliam transire vellet, patrem secutus cum comitibus et nobilibus Anglorum filiis submersis periit, VIII Kal. Decembris.

EPITAPHIUM WILLELMI DUCIS NORTHMANNORUM ET REGIS ANGLORUM.

(*Hist. lit. de la France*, tom. VIII, p. 180.)

Qui rexit rigidos Northmannos atque Britannos
Audacter vicit, fortiter obtinuit;
Et Cenomanenses virtute coercuit enses,
Imperiique sui leges applicuit.

B Rex magnus parva jacet hic Willelmus in urna,
Sufficit et magno parva domus domino.
Ter septem gradibus se volverat atque duobus
Virginis in gremiis Phœbus, et hic abiit.

ALIUD EPITAPHIUM.

Ex membrana veteri semilacera.

DUCHESNE *script. Rer. Norm.* pag. 317.)

Flete, viri, lugete, proceres, resolutus est rex in cineres.

Rex editus de magnis regibus, rex Willelmus in bello fortissimus,
Rex Anglorum et dux Northmanniæ, Cenomannis dominus patriæ.

In omnibus quæ sibi subdidit et in quibus se cunctis prætulit,
Plus debetur virtuti propriæ, quam millibus suæ militiæ.

Magna virtus et sapientia, qua regebat tot unus millia.

Rex Willelme, potens et nobilis, facta probant, quod es laudabilis.

Scribi debet in signum posteris, qua præstabas virtute cæteris.

Sed quis stylus, aut quæ facundia, possent ire per tot insignia?

In feroci monstratur Anglia, præter mille miranda prælia,
Qualis comes in Cenomania, quantus esset dux in Northmannia.

Rex de duce se fecit postea, dignissimum Romana laurea.

Gens Anglorum, turbastis principem, qui virtutis amabat tramitem.

Vos sensistis quid posset facere, qui solebat per arma vincere.

Magnum fuit vobis exitium, sed ob vestri regis perjurium.

Postquam suo junxit imperio, vos tractavit regni judicio.

Sic devieit potentes Angliæ, quod inclusit superbos Daniæ.

Magnus honor de tali domino, magnus dolor de vitæ termino.

Rex Willelme, te claudit tumulus, sed per orbem te plangit populus.

Plangunt omnes facta mirifica, largitates, bella pacifica,

Quanto magis labuntur tempora, tanto de te suspirant pectora.

Quisquis irret per tuam patriam, non timebat hostis injuriam.

Timor eras in multitudine, securitas in solitudine.

Nunc ex lege non est securitas, nunc defendit sua pluralitas.

Heu! post tanti principis obitum, summus honor tendit ad exitum.

Casus ille plangendus nimium, qui honori præstat exsilium.

Terra suis orbata viribus, pressa jaces longis mœroribus.

Et merito. Nam nulli similis ille potens, ille mirabilis.